

Het hart van zijn zoon

Als verpleegkundige was er voor mij geen grotere, medische uitdaging, dan een lichaam, waarvan alle functies, één voor één onvermijdelijk uitvallen, trachten in leven te houden. Een nog moeilijkere, emotionele challenge was om aan de naasten uit te leggen dat hun dierbare die nog ademt, warm aanvoelt en een polsslag heeft, al overleden is. "Hoezo, u zei toch net dat hij dood is?" "Dat klopt meneer, hersendood."

Terwijl de intensivist in zijn bureau nog druk in overleg is met de neuroloog en neurochirurg zie ik door de rode klapdeuren nog net de cardioloog met zijn echotoestel verdwijnen. Zoveel bedrijvigheid en specialisten op een zondagmiddag, geven vaak geen uitzicht op een positieve afloop. Zonet werd een twintigjarige jongeman hersendood verklaard.

Dries(*) raakte in de vroege ochtend betrokken bij een zwaar verkeersongeval. Op de autosnelweg, werd hij ter hoogte van een afrit, frontaal aangereden door een dronken spookrijder. Pas wanneer ik zijn kamer binnenkom, zie ik hoe verschrikkelijk toegetakeld hij is. Zijn gezicht zit onder de blauwe vlekken en is enorm opgezwollen. Zijn gebroken neus staat schuin en zijn hoofd is volledig ingepakt met dikke verbanden die er amper in slagen het bloedverlies te stelpen. De urenlange hersenoperatie die hij deze ochtend onderging mocht niet baten. Deze veel te jonge man zal binnen enkele uren het leven redden van andere, zwaar zieke mensen.

Het moeilijke gesprek met de familie heeft de arts net achter de rug. In rustige, verstaanbare taal en met een acceptabele blik van oprecht medeleven slecht nieuws vertellen aan mensen

die compleet in shock zijn: het blijft voor vele artsen een uitdaging.

Dries heeft geen vitale parameters meer. Het heet niet voor niets: 'kunstmatig in leven houden'. Het beademingstoestel zorgt er voor dat de patiënt ademt en maakt dat zijn bloed van zuurstof wordt voorzien. Medicatie- en vochttoediening zorgen ervoor dat hij een bloeddruk kan behouden en op deze manier, zijn nieren urine blijven produceren.

Al bij al is zijn toestand vrij stabiel, wat me toelaat mij eveneens te ontfermen over zijn familie en vrienden. Deze zitten al zes veel te lange uren in de wachtkamer, alleen onderbroken door een korte briefing van de arts en mijn collega van de vroegdienst. Eens alle onderzoeken achter de rug zijn, Dries 'toonbaar' en verzorgd in bed ligt en het wachten is op de timing van Eurotransplant, heeft de familie wat mij betreft vrij spel. Dit is waar ze nu moeten zijn, bij hun zoon, hun broer, hun kleinzoon, bij hun vriend.

Dan komt het moment wanneer alle teams, vaak uit verschillende Europese landen, klaarstaan in het operatiekwartier. Ieder team komt om één of meerdere organen op te halen. De anesthesist belt op en vraagt om Dries klaar te maken voor vervoer naar de operatiekamer. Deels ben je opgelucht wanneer je als verpleegkundige dit telefoontje krijgt: samen met je team ben je er immers in geslaagd om deze donor in leven te houden. Anderzijds wacht je nog de moeilijke taak om aan de familie te melden dat zij hier en nu afscheid moeten nemen. Iedere keer weer, zo verschrikkelijk, onmenselijk bijna. Je zegt het hen: "Het is zover, u dient voor nu afscheid te nemen." Tranen beginnen nog harder te vloeien, onbedaarlijk – het gehuil van de moeder gaat

door merg en been. Omdat een prelevatie vaak enkele uren kan duren, zal zijn familie Dries pas terugzien in het mortuarium.

Nadat Dries van hen wordt weggereden, wacht er zijn ouders alleen maar één grote leegte en een leven zonder hun zoon. Terwijl ik mezelf verman en naar de juiste woorden zoek, stap ik naar de wachtzaal. Daar tref ik een compleet verslagen en verwoest gezin aan. Verslagen door de plotse eindigheid en onvoorspelbaarheid van het leven, verwoest door immens verdriet en verlies van hun kind.

"Dries is vertrokken. Wanneer de ingreep klaar is, kunnen we u bellen. Wensen jullie dat?" De moeder kijkt me aan en knikt, de vader staart voor zich uit. Een lange stilte valt, tot de vader mij plots aankijkt en vraagt: "Moet u echt het hart van mijn zoon wegnemen?" Zijn vraag overvalt me. "Nee, dat moeten wij niet, maar u weet zoals reeds besproken dat hij hiermee het leven van iemand anders kan redden." Opnieuw een lange stilte. "Draag alstublieft goed zorg voor zijn hart mevrouw, het is zo'n fantastisch goede jongen." Ik kijk hem aan en knik bevestigend.

Zonder het te vragen, schenk ik iedereen koffie of water bij en blijf ik bij hen zitten in de wachtzaal. Tien minuten, zittend op de grond en zonder woorden. Want dit is hoe ik op mijn manier afscheid neem van Dries en zijn familie. Nadien gaat de deur van de wachtzaal onverbiddelijk dicht en wacht je een lege kamer die je dient klaar te maken voor een volgende patiënt.

**VOOR VRAGEN OVER
ORGAANDONATIE:**

www.health.belgium.be

Lien De Metsenaere Intensieve zorg- en palliatief verpleegkundige

Na 17 jaar werken op de ziekenhuis werkvloer besloot Lien De Metsenaere °1982, haar ervaringen uit de zorgsector te gaan neerpennen. Het werd een verzameling van waargebeurde verhalen met daarin een vaak kritische blik over het reilen en zeilen in de zorg en over bijzondere ontmoetingen met patiënten.